

Gemeente van Christus,

Een arme bedelaar die in de hemel “rust in de schoot van Abraham”, zoals het in de Herziene Statenvertaling wordt beschreven. En een rijke levensgenieter die “vreselijke pijnen lijdt in de vlammen van de hel.” Ik vermoed dat velen in onze tijd, niet alleen buiten maar ook binnen de kerk, geen kant meer uit kunnen bij dit soort voorstellingen. En wellicht geneigd zijn om dit vreemde verhaal dan maar aan de kant te leggen, omdat men er niks meer mee kan.

Dat zou jammer zijn.

Het lijkt inderdaad in eerste instantie te gaan om **het leven na de dood**, het hiernamaals. En de beschrijving die Jezus ervan geeft roept associaties op aan schilderijen uit de Middeleeuwen, waarop je aan de ene kant mensen in kookpotten vol gloeiend hete pek ziet schreeuwen, omdat ze ook nog eens geprikt worden door duivelse figuren met scherpe drietanden.

Aan de andere kant van de schildering staan mensen in witte klederen en aureooltjes om het hoofd die via een lader opstijgen naar oplichtende, hemelse verten.

Dit soort concrete beelden zullen de meesten van ons vermoedelijk los hebben gelaten. Maar dat zal wellicht anders liggen met de gedachte aan een hiernamaals. Afgelopen week vertelde mijn broer me over een gesprek dat hij had gehad. Zijn gesprekspartner, een emerituspredikant, was zeer bewogen over het onrecht en de ellende die het leven van zoveel mensen kapotmaakt. Onrecht en ellende die hier in dit aardse leven niet worden hersteld, of gewroken. En dus moet er wel een God bestaan, die in het hiernamaals dat onrecht herstelt. Zoals in ons verhaal van vanmorgen met de arme Lazarus gebeurt.

Deze collega bevindt zich in het goede gezelschap van een andere collega, ds. Nico ter Linden, die dezelfde gedachte uitspreekt: het zou toch ondraaglijk zijn als in het hiernamaals de beul hetzelfde lot zou ondergaan als zijn slachtoffers. Er moet zoiets als gerechtigheid plaatsvinden! Mensen moeten tot – voor Gods aangezicht – vroeg of laat tot hun recht komen. Is het niet in dit leven, dan toch ná dit leven.

Er is geen mens die met zekerheid iets zinnigs over het hiernamaals zou kunnen zeggen, lijkt me. Maar die hartstocht voor gerechtigheid, dat mensen, álle mensen tot hun recht komen, dat is waar het in dit verhaal dat Jezus vertelt, om draait, in mijn beleving.

Het zou maar zo kunnen dat veel mensen in onze tijd de gedachte aan een hiernamaals als een achterhaald idee van tafel hebben geveegd. En er vanuit gaan dat het beste dat je kunt doen in dit leven dus is om er voor jezelf het beste van te maken. Er uit te halen wat er uit te halen valt.

Een onbekommerd bestaan, waarin je zoveel mogelijk geniet van alle goede dingen die het leven je te bieden heeft. Zoals die rijke man in het verhaal. Er lijken zelfs goede bijbelse papieren te zijn voor zo’n levensinstelling. Zegt Prediker niet: “...ik prijs de vreugde, want er is onder de zon niets beters voor de mens dan dat hij zich aan eten en drinken tegoed doet en geniet”? (Pred.8:15)

Ach ja, zo heeft elke ketter zijn letter en kun je met de bijbel alle kanten op, nietwaar.

Maar Prediker zegt nog wel heel wat meer en anders dan alleen dit. Maar dat terzijde.

De gedachte van sommigen - velen wellicht - in onze tijd (en van alle tijden) is dat als het leven eindig is, je er maar het best voor jezelf van kunt maken, nietwaar? Waarbij het toch nog wel eens zó zou kunnen zijn dat als je ouder wordt ... en het einde van je leven in zicht komt ... en je ineens geraakt wordt door een beeld dat je ziet op het journaal...een shot van een uitgeteerd klein kind dat je met lege

ogen aankijkt terwijl een arts een centimeter om een klein takje dat een armpje moet zijn schuift... dat je ineens met een schok tot jezelf komt.

En je je afvraagt wat je in Gods naam, nou ja, beter gezegd juist níét in Gods naam met je leven hebt gedaan. En gevoelens van schuld naar boven komen. Je voelt hoe je verteerd wordt door een vlamme wroeging. Wat heb ik nu gedaan met mijn leven? Wat heb ik gedaan met mijn geld, mijn bezit? Ik had het kunnen delen.

“Rijke mensen kómen niet in de hel. Rijke mensen léven hier en nu in de hel, als ze alleen maar aan zichzelf denken”, las ik ergens.

Jezus vertelt dit verhaal niet om mensen angst aan te jagen. In het 16e hoofdstuk van Lucas gaat het over “Rijkdom en gerechtigheid.” Over hoe jij omgaat met je geld en goed. Met de Mammon, zoals dat in bijbels taalgebruik heet.

Het verhaal van de rijke man en de arme Lazarus gaat niet over het leven na de dood, maar over **het leven vóór de dood. Over hoe wij in dit leven omgaan met ons bezit.** Hoe wij al dan niet gestalte geven aan die gerechtigheid, waar het God om te doen is. Meer algemeen: hoe wij anderen al dan niet tot hun recht laten komen. In een wereld waarin er een steeds wijdere en diepere kloof ontstaat tussen arm en rijk.

Ik zou daar vanochtend nog twee dingen over willen zeggen.

Het eerste is dit.

Over een maand mag ik weer eens voorgaan in een Jacobijner noen. Dat is een viering om 12.00, in de Grote of Jacobijnerkerk in Leeuwarden. Het thema dit seizoen is: Wat wil jij nalaten? Aan de generatie(s) die na jou komen. Welke tekst zou je daarvoor kiezen naast de Schriftlezing? Ik wist het vrijwel meteen. Ik citeer een stukje uit mijn boek “Een open weg” (p.114):

In 1854 probeert gouverneur Stevens een verdrag te sluiten met de Dwamish-indianen in Noord-Amerika. De regering wil hun land kopen en de Indianen onderbrengen in een reservaat. De toespraak die wordt toegeschreven aan hun opperhoofd, chief Seattle, is wereldberoemd geworden. Ik vind het een zeldzaam indrukwekkende tekst. En citeer er drie korte fragmentjes uit:

Hoe kan men de hemel kopen of verkopen? Of het water, of het land? Het idee is ons vreemd. Als wij de puurheid van de lucht en de schittering van het water niet bezitten, hoe kunt u het dan van ons kopen?

Alles op deze aarde is heilig voor mijn volk. Heet sap dat in de boom opstijgt is als het bloed dat door onze aderen stroomt. Elke dennennaald die glinstert inde zon is heilig, elke rivieroever, elke nevel in de donkere bossen, elke open weide, elk gonzend insect.

Alles hangt met alles samen. Wat er gebeurt met de aarde, gebeurt met de zonen en dochters van de aarde. De mens heeft het web van het leven niet geweven. Hij is slechts een draad ervan. Wat hij met het web doet, doet hij met zichzelf.

De aarde is heilig. Wij kunnen de aarde niet bezitten, het is niet ónze aarde. Evenmin is het land waarin wij wonen óns land. Ons dorp is niet van óns. Ons huis en geld en ons goed evenmin.

Het is ons allemaal toevertrouwd. Om er anderen mee tot zegen te zijn. Tot hun recht te laten komen. De mens heeft het web van het leven niet geweven, hij is slechts een draad ervan; alles hangt met alles onlosmakelijk samen.

Ik geloof dat het uiteindelijk dát besef is dat Jezus aan ons wil doorgeven.

En waar mensen vanuit dat besef gaan leven, zal langzaam maar zeker die wijde kloof tussen de rijke man en de arme Lazarus worden versmald. En uiteindelijk ooit, God weet wanneer, worden gedicht.

Het tweede is wat lastiger te begrijpen misschien. Ik noem met het oog op hen die de gedachte aan een hiernamaals hebben losgelaten.

In zijn boek "Leven in het nu" schrijft Tom Hannes: "Eeuwigheid is iets van nu...Van een roman of een muziekstuk of een bijzondere ontmoeting met iemand bijvoorbeeld, kun je zeggen dat die eeuwigheidswaarde heeft. Dat wil zeggen dat zo'n ervaring jou raakt op een manier die iets over jouzelf vertelt en die jouw leven rijker maakt. Betekenis en zin verleent."

Hannes gelooft niet in een "eeuwigheid" achter deze werkelijkheid. Maar hij biedt een inspirerende opening voor mensen die evenmin nog in een of andere vorm van eeuwigheid / een vorm van hiernamaals kunnen geloven. En dat zijn er in mijn beleving best veel. Een mogelijkheid om zonder zo'n uitzicht op "eeuwig leven" / een hiernamaals, toch zo zinvol mogelijk in dit leven te staan:

"Eeuwigheid helen is... de vergankelijkheid van onze ervaringen te omarmen. (!) Hun veranderlijkheid zo vaak mogelijk recht in de ogen te kijken."

Met andere woorden: er zo goed mogelijk van doordrongen te zijn dat alles vergankelijk is.

En dat juist dááardoor het leven zo kostbaar is.

Wat komt daarvoor in de plaats, als je die gedachte aan de eeuwigheid loslaat?

Het antwoord is verrassend genoeg: alles. Dat wil zeggen: de onophoudelijke ontmoeting met dit leven. Dit moment. De mogelijkheid om zo goed mogelijk gehoor te geven aan wat dit moment van jou vraagt.

En dan komt de zin, die in mijn beleving dat hele dikke boek van Hannes samenvat, of waar het op uitloopt tenminste: "Er is geen enkele garantie dat wat zich nu aandient we nog lang zal zijn. Waarop wachten we dan om er hier en nu met zorg en liefde mee om te gaan? Als liefde en zingeving alleen gepast waren voor eeuwige dingen, zouden liefde en zingeving niet bestaan." (p.356)

Waarop wachten we dan om met zorg en liefde omgaan met wat zich hier en nu aandient?

"De bedelaar die voor jouw poort ligt" staat daar symbool voor. De vluchteling die zijn of haar heil in "jouw" land zoekt. JÓuw land...? De voedselbank die in de supermarkt een beroep op jou doet. Iedereen die op een of andere wijze een beroep doet op jouw gevoel voor gerechtigheid.

In de tijd dat Lucas zijn evangelie schrijft, leefde in Israël de gedachte dat Abraham zo nu en dan vanuit de hemel zijn knecht Eliëzer "naar beneden" stuurde. Eliëzer is hebreuws voor het griekse Lazarus. Steeds opnieuw dus wordt Lazarus naar deze wereld gestuurd om te zien of de mensen zich houden aan Mozes en de Profeten. Leven in Gods naam. Dat er geen mens tekort komt. Aan brood. En onderdak. En vrede. Dat mensen elkaar het licht in de ogen gunnen.

Dat er voor ieder mens een plaats aan de tafel is. Een plaats om te schuilen. Een plaats in Gods licht.
(lied 388:1)

Het is aan ons om Lazarus te herkennen. En aan tafel te nodigen. Te delen wat we hebben. En wie we zijn.

Amen.